

Any acadèmic	2010-11
Assignatura	20250 - Cultura Visual. Temes i Símbols en la Història de l'Art
Grup	Grup 3, 1S, lletres A-F
Guia docent	A
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	20250 - Cultura Visual. Temes i Símbols en la Història de l'Art
Crèdits	1.8 presencials (45 Hores) 4.2 no presencials (105 Hores) 6 totals (150 Hores).
Grup	Grup 3, 1S, lletres A-F(Campus Extens 70/30)
Semestre	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professors	Horari d'atenció alumnat					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Jaume Andreu Galmés jaume.andreu@uib.es	12:00h	13:00h	Dimecres	27/09/2010	06/02/2011	AD 14
	11:00h	12:00h	Dijous	27/09/2010	06/02/2011	AD 14
	10:00h	12:00h	Dilluns	07/02/2011	30/06/2011	AD 14

Titulacions on s'imparteix l'assignatura

Titulació	Caràcter	Curs	Estudis
Grau de Filosofia	Formació Bàsica	Primer curs	Grau
Grau d'Història	Formació Bàsica	Primer curs	Grau
Grau de Geografia	Optativa		Grau
Grau d'Història de l'Art	Formació Bàsica	Primer curs	Grau
Grau de Llengua i Literatura Catalanes	Formació Bàsica	Primer curs	Grau
Grau de Llengua i Literatura Espanyoles	Formació Bàsica	Primer curs	Grau
Grau d'Estudis Anglesos	Formació Bàsica	Primer curs	Grau

Contextualització

Aquesta assignatura presenta una introducció a la Cultura Visual, des de la perspectiva metodològica de la Història de l'Art, per tal de dur a terme una aproximació a l'anàlisi i comprensió de la funció i dels significats que les imatges han tingut al llarg de la història.

Tot plegat permetrà la recerca de signes i significats en les imatges i la seva reinterpretació dins el discurs històric, un fet clau en vers el desenvolupament teòric i pràctic del grau en Història de l'Art. Així mateix, tenint en compte la importància que els referents i estímuls visuals tenen dins la nostra societat, i la realitat interdisciplinària de que fan gala les principals branques de coneixement que tenen en la Cultura Visual el

---

Any acadèmic	2010-11
Assignatura	20250 - Cultura Visual. Temes i Símbols en la Història de l'Art
Grup	Grup 3, 1S, lletres A-F
Guia docent	A
Idioma	Català

seu camp d'estudi, aquesta matèria és necessària per a completar la formació de la resta de titulacions de la Facultat de Filosofia i Lletres.

Requisits

Competències

Específiques

1. 1. Conciència crítica de les coordenades de l'espai i el temps (diacronia i sincronia), i dels límits i interrelacions geogràfiques i culturals a la Història de l'Art..
2. 2. Coneixements bàsics de iconografia com a clau per a la interpretació de les imatges.

Genèriques

1. 1. Tenir la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants de l'àrea d'estudi, a fi d'emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants de caire social, científic o ètic..
2. 2. Desenvolupar les habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre posteriors estudis amb un alt grau d'autonomia..

Continguts

L'assignatura s'organitza en blocs temàtics que es divideixen en unitats Didàctiques

Continguts temàtics

1. PRINCIPIS BÀSICS DE LA CULTURA VISUAL
  - 1.1. Conceptes bàsics
  - 1.2. Corrents historiogràfics i metodologies per a l'estudi de les imatges
2. RELIGIÓ I CULTURA VISUAL
  - 2.1. Els cicles mitològics
  - 2.2. Les imatges del cristianisme
3. L'ART I LES LLETRES
  - 3.1. Emblemàtica i cultura simbòlica
  - 3.2. El diàleg entre l'Art i la Literatura
4. LA IMATGE DEL PODER
  - 4.1. La iconografia del Poder
  - 4.2. Art i ideologia
5. EL RETRAT

Any acadèmic	2010-11
Assignatura	20250 - Cultura Visual. Temes i Símbols en la Història de l'Art
Grup	Grup 3, 1S, lletres A-F
Guia docent	A
Idioma	Català

- 5.1. Ús i funció del retrat
- 5.2. El retrat públic
- 5.3. El retrat privat

Metodologia docent

El mètode de treball d'aquesta assignatura preveu diferents tipus d'agrupació i sistemes de treball, diferenciant les sessions presencials a l'aula d'aquelles sessions de treball no presencial.

Per facilitar i afavorir el treball no presencial i autònom de l'alumnat, l'assignatura es treballarà a través de Campus Extens, amb la utilització de la plataforma educativa. Mitjançant les eines telemàtiques de què disposam, es mantindran tutories electròniques a través del correu intern, es posaran a l'abast dels estudiants materials o recursos per facilitar la comprensió dels continguts (per exemple: articles, enllaços a documents, presentacions de l'assignatura, vídeos, altres materials multimèdia), dinamitzar la participació del grup, fomentar la col·laboració, realitzar activitats d'avaluació i/o autoavaluació i mantenir l'organització del treball a través del calendari i les notícies.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
Classes teòriques	Classes magistrals	Grup gran (G)	El professor exposarà a classe els fonaments teòrics que articulen les diferents unitats didàctiques amb el suport de presentacions de powerpoint.
Classes pràctiques	Orientacions metodològiques	Grup gran (G)	Presentació i orientacions a l'aula sobre les diferents activitats pràctiques de l'assignatura
Classes pràctiques	Exposicions de treballs	Grup mitjà 2 (X)	Els alumnes hauran d'exposar a classe i en petits grups els treballs acadèmics realitzats al llarg del curs
Avaluació	Examen final	Grup gran (G)	Sessió a l'aula per a dur terme un examen escrit sobre la matèria explicada a les classes teòriques i treballada per mitjà de l'estudi autònom. La prova constarà de preguntes breus i de lectura d'imatges.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom individual	Preparació de la matèria	Estudi dels continguts de l'assignatura per a superar l'examen final, tant de la matèria teòrica explicada a classe com del material disponible a través de Campus Extens per a les hores no presencials.
Estudi i treball autònom individual	Comentari de text	L'alumne haurà de llegir les lectures obligatòries que s'indicaran a principi de curs i comentar-les a través del fòrum de Campus Extens en les dates prefixades

Any acadèmic	2010-11
Assignatura	20250 - Cultura Visual. Temes i Símbols en la Història de l'Art
Grup	Grup 3, 1S, lletres A-F
Guia docent	A
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom en grup	Elaboració del treball	Preparació del treball acadèmic en grup petit que s'haurà d'exposar a classe en les dates prefixades

Estimació del volum de treball

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Activitats de treball presencial		45	1.8	30
Classes teòriques	Classes magistrals	41	1.64	27.33
Classes pràctiques	Orientacions metodològiques	2	0.08	1.33
Classes pràctiques	Exposicions de treballs	1	0.04	0.67
Avaluació	Examen final	1	0.04	0.67
Activitats de treball no presencial		105	4.2	70
Estudi i treball autònom individual	Preparació de la matèria	60	2.4	40
Estudi i treball autònom individual	Comentari de text	5	0.2	3.33
Estudi i treball autònom en grup	Elaboració del treball	40	1.6	26.67
Total		150	6	100

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'assignatura serà avaluada a partir de quatre proves:

- Examen final
- Entrega d'un treball
- Exposició oral del treball
- Comentari de text.

Aprovaran l'assignatura aquells alumnes que tinguin un 5 o més entre totes les activitats avaluatives, tenint en compte que és imprescindible obtenir almanco un 4'5 (sobre 10) a l'examen final per a poder sumar els resultats de la resta d'exercicis.

Any acadèmic	2010-11
Assignatura	20250 - Cultura Visual. Temes i Símbols en la Història de l'Art
Grup	Grup 3, 1S, lletres A-F
Guia docent	A
Idioma	Català

Exposicions de treballs

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Proves orals (No recuperable)
Descripció	Els alumnes hauran d'exposar a classe i en petits grups els treballs acadèmics realitzats al llarg del curs
Criteris d'avaluació	Es valorarà l'equilibri en la participació de tots els membres del grup, l'eficàcia en el format de presentació per afavorir la comprensió de la matèria, adequació del ritme de l'exposició, l'ordre i la claretat expositiva i el domini del vocabulari específic. Puntuació: 1.

Percentatge de la qualificació final: 10% per l'itinerari A

Examen final

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta breu (Recuperable)
Descripció	Sessió a l'aula per a dur terme un examen escrit sobre la matèria explicada a les classes teòriques i treballada per mitjà de l'estudi autònom. La prova constarà de preguntes breus i de lectura d'imatges.
Criteris d'avaluació	L'examen constarà de 20 preguntes breus que s'hauran de respondre en un temps limitat, tenint cada resposta correcta una puntuació de 0.25. Puntuació: 5

Percentatge de la qualificació final: 50% per l'itinerari A

Comentari de text

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (No recuperable)
Descripció	L'alumne haurà de llegir les lectures obligatòries que s'indican a principi de curs i comentar-les a través del fòrum de Campus Extens en les dates prefixades
Criteris d'avaluació	L'alumne haurà de participar en les dates estipulades a principi de curs en un forum a Campus Extens sobre les lectures obligatòries. Puntuació: 1

Percentatge de la qualificació final: 10% per l'itinerari A

Elaboració del treball

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (Recuperable)
Descripció	Preparació del treball acadèmic en grup petit que s'haurà d'exposar a classe en les dates prefixades
Criteris d'avaluació	S'haurà d'entregar al professor, en la data establerta, una còpia de la presentació del treball acadèmic realitzat en grup petit. es valorarà la qualitat dels continguts, l'ordre, l'argumentació i la bibliografia consultada. Puntuació: 3

Percentatge de la qualificació final: 30% per l'itinerari A

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, M. A., *Introducció al mètode iconogràfic*, Ariel, Barcelona 1998

Any acadèmic	2010-11
Assignatura	20250 - Cultura Visual. Temes i Símbols en la Història de l'Art
Grup	Grup 3, 1S, lletres A-F
Guia docent	A
Idioma	Català

- GARCÍA MAHÍQUES, R., *Iconografía e Iconología. La Historia del Arte como Historia Cultural*, Encuentro, Madrid 2008.
- GARCÍA MAHÍQUES, R., *Iconografía e Iconología. Cuestiones de Método*, Encuentro, Madrid 2009.
- PANOFSKY, E., *El significado de las artes visuales*, Alianza, Madrid 1980.
- WALKER, J./ CHAPLIN, S., *Una introducción a la Cultura Visual*, Octaedro, Madrid 2002.

Bibliografía complementària

- AGHION, I./BARBILLON, C./LISSARRAGUE, F., *Guía iconográfica de héroes y dioses de la antigüedad*, Alianza, Madrid 2008.
- BURKE, P., *¿Qué es la historia cultural?*, Paidós, Barcelona 2006
- BURKE, P., *Visto y no visto. El uso de la imagen como documento histórico*, Crítica, Barcelona 2001
- CARMONA MUELA, J., *Iconografía clásica: guía básica para estudiantes*, Akal, Madrid 2002.
- CARMONA MUELA, J., *Iconografía cristiana: guía básica para estudiantes*, Akal, Madrid 1998.
- DUCHET-SUCHAUX, G./ PASTOUREAU, M., *Guía iconográfica de la Biblia y los Santos*, Alianza, Madrid 2009.
- ESTEBAN LORENTE, J. F., *Tratado de iconografía*, Istmo, Madrid 1990
- GOMBRICH, E. H., *A la recerca de la història cultural*, L'Estel, València 1974
- GOMBRICH, E. H., "Introducción: Objetivos y límites de la iconología", en *Imágenes simbólicas. Estudios sobre el arte del Renacimiento*, Alianza, Madrid 1983, pp. 1-22
- GUASCH, A.M., 'Un estado de la cuestión', en *Estudios Visuales*, nº 1, diciembre 2003, pp 8-16.
- MARTÍNEZ DE LA TORRE, C. Et Al., *Mitología clásica e iconografía cristiana*, Editorial Universitaria Ramon Areces, Madrid 2010.
- MIRZOEFF, N., *Una introducción a la cultura visual*, Paidós, Barcelona 2003
- MITCHELL, W.J.T., 'Mostrando el ver: una crítica de la cultura visual', en *Estudios Visuales*, nº 1, diciembre 2003, pp 17-40.
- MORALEJO ÁLVAREZ, S., *Formas elocuentes : reflexiones sobre la teoría de la representación*, Akal, Madrid 2004
- MOXLEY, K., 'La nostalgia de lo real. La problemática relación de la Historia del Arte con los estudios visuales', en *Estudios Visuales*, nº 1, diciembre 2003, pp 41-59.
- PANOFSKY, E., *Estudios sobre iconología*, Alianza, Madrid 1989
- REAU, L., *Iconografía del Arte cristiano* (5 vol.), Ediciones del Serbal, Madrid 1998.
- SHINER, L., *La invención del arte. Una historia cultural*, Paidós, Barcelona 2004.